

Hartverscheurende Bruid in de Morgen

Gebeurtenis: Een bruid in de morgen, door Toneelgroep Amsterdam
Gezien: Harmonie Leeuwarden, 17/11 **Schrijver:** Hugo Claus **Regie:** Maren Bjørseth **Toeschouwers:** 260
Nog te zien: 19/11 Groningen
 ★★★★★☆

Zo'n zes jaar na zijn dood is er eindelijk weer eens een toneelwerk te zien van Hugo Claus. Met *Een bruid in de morgen* uit 1955, in een regie van Ton Lutz en met Hans Croiset in een hoofdrol, vestigde hij met een klap zijn naam.

Soms zijn stukken zo tijdgebonden dat ze een generatie moeten overslaan. In de even eigentijdse als eigenwijze regie van aankomend talent Maren Bjørseth is die overslag met verve gemaakt. Met het spelerstalent van Toneelgroep Amsterdam is zij erin geslaagd om het meesterwerk van Claus op een onnavolgbare wijze onder het stof vandaan te trekken. Dat beeld mag hier bijna letterlijk genomen worden: de kale, uitgewoonde woonkamer van de Pattini's zit onder een soort stofhoes die omhooggetrokken wordt tot een ronde tent, waarvan de stof associaties oproept met een bruidssluier maar ook met het laken van Thomas' bed.

Thomas is de licht verstandelijk gehandicapte zoon die zijn moeder het bed wil laten delen met een rijke nicht, die nodig aan de man moet. Daarvoor moet Thomas' zus Andrea uit datzelfde bed gejaagd worden. In het maatschappelijk geïsoleerde huisgezin hebben broer en zus een bijna incestueuze relatie, die de moeder met geweld wil doorbreken. Wat het stuk tot een ware tragedie maakt, is dat in de strijd van moeder en dochter om de ongelukkige Thomas beiden het gelijk en het ongelijk aan hun kant hebben, zodat een fatale afloop onafwendbaar is.

Naast die tragische kant van het stuk, zet regisseur Bjørseth een bij vlagen kluchtige keerzijde, soms bijna op hetzelfde moment. Die zit vooral in de groteske speelwijzen van de volwassenen, de nicht voorop. Echt inzichtelijk is het niet waarom alleen de moeder en de nicht al molenwiekend en bekken-trekkend over het toneel gaan, maar wonderlijk genoeg werkt die uitvergroting wel. Niet de drijfveren van de karakters, maar wel hun wisselende angst, hoop en zelfbe-

drog worden zo zichtbaar gemaakt. En hoe raar ook, meeslepend is deze voorstelling desondanks.

HANS BRANS

28

cultuur

WETTERLIZEN
 Niet echte kalfant

Acteur Charlie Sheen
 geeft hiv-besmetting toe

Psy-Fi houdt na steunbet

